

worden, zoo dat de zaaden breeken, is het sap wrang en bitter.

Deeze Bezien zyn nuttige windbreekende (k) en maagmiddelen (l): en tot dat einde worden 'er een geestryk water [L.] (m), en een wezendlyke Olie (n) van dezelveu gedistilleerd [L. E.], in de winkels gehouden: ook zyn ze inmengfels in het saamengesteld mirkswortel water (o), het Aftreksel van Jalappe (p), het Aftreksel van Zenebladeren [E.] (q) *Mitbridaat* en *Tberiacca*. Het vogt dat na de distilleering der Olie overblyft, door een teems gegooten, en zagtelyk uitgedampt tot de dikte van een Conserf, is insgelyks een geneesmiddel van grooten dienst, en is mogelyk in veele gevallen beeter, dan de Olie, of de Bezien zelven: althans *Hoffman* is vast van dat gevoelen, en pryft het zelfs heel zeer aan in zwakheid van de maag en darmen; en zegt dat het zonderling dienstig is voor oude Menschen, die aan deeze ziekten onderworpen zyn, of bezwaard zyn met eene moeijelykheid van de ontlastinge der pis: dit Conserf heeft een donkere, bruinagtige geele kleur, en balsmagtigen zoeten smaak, met een weinig van het bittere, meer of min, naar dat het zaad in de Bezien meer of minder gepletterd zy.

KALI folia: Kali majoris cocleato semine
C. B. Glaskruid.

De Bladeren en het loozoutagtig zout van dit kruid (r), welk *Cineres clavellati*, of potasch [E.] genoemd wordt: deeze plagt wel eer van deeze plant alleen bereid te worden, maar nu van verscheidene soorten van hout, en andere groeiende stoffen zonder onderscheid, (zie den Arikel van CINERES RUSSICÆ). Verscheidene soorten deezer zouten, in trap van zuiverheid en kragt verschillende, moeten in de winkels der Zoutkoopers gevonden worden: doch men zal ze, onder deeze benaaming, zelden ontmoeten in de Apothekers winkels, of by de Drogisten.

KERMES [L. E.] een ronde korb; heb-

bende omtrent de grootte van een erwt, (welke in *Spanje*, *Italie*, en de zuidelyke deelen van *Frankryk* gevonden wordt) hangende aan de takken van den *Hallst*, of *Karmozyboom* van C. B. (s).

Deeze korb zyn klaarblykelyk, als ze verscht zyn, vol van kleine, roodagtige eyertjes, of diertjes, waar van ze de nesjes zyn. Als men ze perft, leveren ze een rood sap uit, van eenen bitteragtigen, eenigzins wrangen en prikkelende smaak, en eenen niet onaangenaamen reuk: dit wordt uit het zuiden van *Frankryk* tot ons gebragt. De korb zelveu worden voor het uitdroogen door het besprengen met *Azyn* bezorgd: zulks verhindert het uitkoomen der eyertjes, en doodt de Diertjes, die reeds uitgebroeid zyn; anders veranderen zy in een gevleugeld diertje, latende de korb een ledige schil.

Kermes, als een geneesmiddel aangemerkt, is een aangenaam, zeer zagt saamentrekkend, en versterkend middel. In dit licht werd het by de *Grieken* beschouwd: de *Arabieren* voegden 'er eene hartversterkende kragt (t) by: ook hebben de *Europeërs* het in 't algemeen aangepreezen, als een middel om de geesten te vervrolyken, en tegen hartkloppingen; maar in 't byzonder om de verlossing te bevorderen, en misgeboorte voortekoomen. Ik heb veele *Vrouwen* gekend; zeid *Geoffroy*, die nooit het einde haarer zwangerheid bereikt hadden, maar blyde Moeders werden, door 't gebruik van pillen, die uit *Kermes*, *Germ. ovor. exsiccat.* en *Confectio de byacinto* (v) saamengesteld waren: (een saamenmengsel, dat eenige saamentrekkende plantgewassen, en speceryen te gelyk met goud en zilver blad, vier edele gesteenten, en andere inmengfels van mindere waarde in zich bevat) drie van deeze pillen moet men voor de eerste gifte neemen, en dit driemaal herhaalen, met eenen tusschen tyd van tweemaal drie uren: waar na, elken morgen, drie pillen meer moeten genoomen worden op de drie laatste dagen van de *Maan*, in elke maand, tot aan de verlossing

(k) *Carminativa.* (l) *Stomachica.* (m) *Aqua spirituos.* (n) *Oleum essentielle.* (o) *Aqua raphani rusticani composita.* (p) *Tinctura jalapii.* (q) *Tinctura senna.* (r) *Sal alcalinum.* (s) *Ilex aculeata cocciglandifera.* C. B. (t) *Pis cordialis.* (v) Conserf van *byacintus*.

ving toe. Niettegenstaande deeze verzeeking, denken wy, dat onze Leezers met ons wel zullen gelooven, dat men noch op de *Kermes*, noch op derzelver hulpmiddelen veel betrouwen moet.

De *Kermes* geeft ook den naam aan een winkel *Confers*, welk klaarblykelyk veel better is, dan het bovengemelde saamenmengsel.

LABDANUM. [L. E.]

Dit is eene harsagtige zelfstandigheid, die op de bladeren van de *Cistus ladanifera Cretica*, flore purpureo Tourn. uitzweet. Men zegt, dat deeze Hars voor deezen van de baarden der Bokken, die de jonge spruitjes en bladeren der Rotsroozen afknabbelen, plagt verslaamd te worden: maar tegenwoordig wordt een hark, of soort van krabber, met verscheidene riemen of strooken van leder, zagtyes over den struik getrokken, om het kleverige sap op te neemen, welk daar na met mesfen 'er af geschraapt wordt. Zy wordt zelden zuiver gevonden; zelfs in de plaatsën, waar ze voortgebracht wordt; dewyl het stof, dat door den windt op de plant gewaaid wordt, zich met het sap vermengt: ook zegt men dat de Inwooners dier plaatsën een zeker zwart zand 'er onder vermengen. In de winkels ontmoet men tweederly soorte: de beste (welke zeer zeldzaam is) bestaat in donker kleurige, byna zwarte klompen, die de dikte hebben van eene zachte pleister, welke door 't handelen nog zagter wordt; en van eenen zeer aangenaamen reuk is; en van eenen zagtelyk prikkelenden bitteragtigen smaak: de andere soorte is harder, niet zoo donker van kleur, in lange rollen opgerold: en deeze heeft veel zwakker reuk dan de eerste, en heeft een groot inmengsel van een fyn zand, welk in de *Labdanum*, die van de *Fransche Academie* onderzocht is, drie vierde deelen van den klomp uitmaakte. Verbeeterde Geest van wyn ontbindt de zuivere *Labdanum* byna geheel en al; alleenlyk een klein gedeelte gomagtige stofte, die geen reuk noch smaak heeft, overlatende: en daarom kan deeze Hars op die wy-

ze uitneemend gezuiverd worden tot inwendig gebruik. Het is een nuttig inmengsel in de hoofd- en maagpleisters (x) der Winkels.

LAC [E.] Melk.

Melk is blykbaar een sap van plantgewassen, met weinig of niets van eenen dierlyken aart. De hoedanigheden en gebruiken van dit zagt en voedend vogt, zyn in 't algemeen zeer wel bekend: wy zullen derhalve, te deezer plaats, slechts een bericht geeven van verscheidene proeven, die de veranderingen, welken de melk door verschillende bymengfels ondergaat, en het verschil der hoedanigheden van de melk van verschillende Dieren, aanwyzen.

Versche Melk vermengt zich gelykelyk met gemeen water, met de delfstoffelyke staalwateren (y), wynen en gemoutte vogten, die niet zuur zyn, zwakke geesten van wyn (z), ontbindingen van suiker (a), zeepen (b) en onzydige zouten (c); maar niet met Olien, het zy geperste of gedistilleerde. Zuuren, zoo wel delfstoffelyke (d), als die van plantgewassen, (e), doen dezelve stremmen; gelyk ook doen vaste en vlugge Loogzouten (f), en hooglyk verbeeterde Geest van wyn (g): de Wrongel, met zuuren gemaakt, wordt ten deele weder opgelost door Loogzoutagtige vogten (b); gelyk die, welke met Loogzouten gemaakt is, insgelyks doet door zuuren. Onzydige Zouten, (i) byzonderlyk Salpeter (k), bewaaren ze, dat ze niet van zelve zuur wordt; en maaken, dat ze zoo ligt niet door zuuren stremt.

De Menschelyk Melk is de zoetste van deeze vogten, en die van Ezelinnen de naaste daar aan: deeze laatste is de dunste van allen: als men ze van zelve laat stremmen, dan bedraagt de wrongel van twaalf onzen, slegts twee drachmaa's; daar die van koeijen melk vyfmaal zoo veel uitleevert: het stremfel (l) van Ezelinnen melk, al wordt het zelfs met zuuren gemaakt, krygt alleenlyk de gedaante van fynelichte vlokken, die in 't wey dryven; maar die van Geitenmelk stremt saamen tot vastere klompen, die in 't zelve zinken.

Als

(x) *Emplastrum cephalicum & stomachicum.* (y) *Aqua mineralis Chalybeata.* (z) *Spiritus vini.* (a) *Solutiones sacchari.* (b) *Sapones.* (c) *Saltes neutrales.* (d) *Acida mineralia.* (e) *Vegetabilia.* (f) *Saltes alcalini fixi & volatiles.* (g) *Spiritus vini summe rectificati.* (h) *Liquores alcalini.* (i) *Saltes neutrales.* (k) *Nitrum.* (l) *Coagulum.*